

ŽIJE **VĚTŠINA** KŘESŤANŮ **V OMYLU?**

MINULÉ TÉMA NÁS BLÍŽE SEZNÁMILO SE ČTVRTÝM PŘIKÁZÁNÍM DESATERA, TEDY SE DNEM ODPOČINKU. UKÁZALI JSME SI, ŽE DODNES JE TÍMTO DNEM SOBOTA A ŽE NIKDE V BIBLI SE NEHOVOŘÍ O TOM, ŽE BY MĚLO DOJÍT K JAKÉKOLIV ZMĚNĚ. KDYŽ SE ALE PODÍVÁME KOLEM SEBE, ZJISTÍME, ŽE VĚTŠINA KŘESŤANŮ SE K BOHOSLUŽBÁM SCHÁZÍ V NEDĚLI, TEDY PRVNÍ DEN TÝDNE. SOBOTU DNES RESPEKTUJÍ NAPŘÍKLAD ORTODOXNÍ ŽIDÉ A Z KŘESŤANSKÝCH CÍRKVÍ CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE, JAK JE NAKONEC PATRNÉ I Z JEJÍHO NÁZVU. CO SE V MINULOSTI STALO, ŽE NÁSLEDOVNÍCI JEŽÍŠE KRISTA OPUSTILI SOBOTU A ZAČALI DÁVAT DŮRAZ NA NEDĚLI? POJĎME PROJÍT TUTO CESTU OD ZAČÁTKU.

Změna zachovávání neděle namísto soboty se udála postupně a z různých příčin. První důkazy, které ukazují, že křesťané zachovávali neděli jako týdenní den odpočinku, pocházejí z druhé poloviny 2. století, tedy asi šedesát let po smrti apoštolů (a to jen v Římě a Alexandrii). Existují však důkazy, že většina křesťanů považovala sobotu za zvláštní den ještě ve 4. a 5. století. To napovídá, že změna nebyla náhlá, ale byla výsledkem dlouhodobého procesu.

Je zajímavé si všimnout, jaké důvody pro tuto změnu udávají církevní otcové (*Pojmem „církevní otcové“ se označují církevní spisovatelé křesťanského starověku, jejichž svědectví církev považovala za zvlášť závazné pro víru).* Uvádějí, že první den týdne bylo stvořeno světlo (Justin Martyr), že neděle je osmý den týdne (Barnabáš), že v tento den byl vzkříšen Kristus. Nový zákon však ukazuje, že připomínkou Kristova vzkříšení je křest:

Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrt? Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom — jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce — i my vstoupili na cestu nového života. (Římanům 6,3-4)

Památkou stvoření je podle Bible sobota. Barnabáš tvrdí, *„že sedmý den není možné zachovávat“*, Ireneus, že *„sedmý den není třeba světit, protože každý den je svatý“*, a Tertulián, že *„sedmý den není třeba zachovávat, protože zachováváme neděli“.* Zároveň však Tertulián připomíná, že svěcení neděle nemá *„žádný biblický důvod, ale že je možné ospravedlnit zachovávání nepsané tradice, pokud je doložena zvyklostí“.*

Je pozoruhodné, že žádný pisatel 2. a 3. století necituje biblický text jako autoritu pro zachovávání neděle místo soboty. Nikdo, ani Barnabáš, Ignácius, Justin, Ireneus, Tertulián, Klement Římský, Klement Alexandrijský, ani Origenes, ani Cyprián, ani žádný jiný autor, který žil v době, kdy nastala změna, neuvádí Ježíšův příkaz nebo nějaký biblický text jako zdůvodnění této změny.

ZMĚNA ZACHOVÁVÁNÍ NEDĚLE NAMÍSTO SOBOTY SE UDÁLA POSTUPNĚ A Z RŮZNÝCH PŘÍČIN.

CO TEDY BYLO PŘÍČINOU?

- **Úpadek zbožnosti** — všichni očití svědkové, kteří osobně znali Ježíše Krista, už nežili. Mnozí následovníci se stali vlažnými a do jejich životů se začaly vkrádat kompromisy a ústupky ze zásad, které vyznávali jejich předchůdci.

- **Slavení Velikonoční neděle** nejdříve jedenkrát za rok — z tohoto svátku se postupem času stávala častější záležitost, která nakonec převážila v běžnou každotýdenní praxi.

- **Snaha získat pohany** (nekřesťany) — pohané slavili neděli jako Den slunce. Dodnes například v angličtině (Sunday) a v němčině (Sonntag) je tento den Dnem slunce. Sluneční kotouč pro ně představoval dar života a božstvo. Oslavovali slunovrat. Křesťané přišli s myšlenkou, že sjednocení dne bohoslužby povede pohany k přijetí křesťanské víry.

- **Všeobecná nenávist Židů** — „Strašlivá bitva mezi Římany a Židy v letech 131 –135 *n. l. zvětšila nenávist Římanů ke všemu, co mělo spojitost s židovstvím. Římský císař Hadrián vydal v té době přísný edikt, zakazující zachovávání židovského sabatu. Byl to bezesporu jeden z důvodů, kvůli němuž chtěl římský biskup dosáhnout přeměny neděle na každotýdenní svátek pro vyznavače Krista. Judaismus byl v Římě roku 135 stejně tak nepopulární jako nacismus po skončení druhé světové války.*“ *(R. L. Odom, How Did Sunday Get Its Name, str. 24)*

- **Pronásledování křesťanů** — křesťané byli pronásledováni jednak samotnými Židy a také Římany. Židé pronásledovali křesťany, protože byli přesvědčeni o tom, že šíří falešné učení a ohrožují tak jejich víru. Mnoho lidí totiž s radostí křesťanskou zvěst přijímalo. O tomto pronásledování se píše i v Bibli.

  Saul schvaloval, že Štěpána zabili. Tehdy začalo kruté pronásledování jeruzalémské církve; všichni kromě apoštolů se rozprchli po Judsku a Samařsku. Zbožní muži Štěpána pochovali a velmi nad ním truchlili.

  Saul se však snažil církev zničit: pátral dům od domu, zatýkal muže i ženy a dával je do žaláře… a vyžádal si doporučující listy pro synagógy v Damašku, aby tam mohl vyhledávat muže i ženy, kteří se hlásí k tomu směru, a přivést je v poutech do Jeruzaléma.
  (Skutky apoštolů 8,1–3 a 9,2)

  Křesťané však byli pronásledováni také ze strany Římanů. Ti nerozlišovali, kdo je Žid a kdo křesťan. Obě skupiny totiž měly prakticky stejnou víru. Obě věřily v jediného Boha, Bible pro ně byla Božím slovem a zachovávaly sobotu. Když Římané pronásledovali Židy, vždy to postihlo i křesťany. To byl jeden z důvodů, proč křesťané opustili sobotu a začali zachovávat neděli. Dali tím jasně najevo, že se od Židů liší.

- Poslední důvod v tomto výčtu je slavný **edikt císaře Konstantina**.

  Tento císař 7. března roku 321 n. l. vydal toto prohlášení:

  „V Ctihodný den slunce nechť magistráty a lidé bydlící ve městech odpočívají a všechny dílny jsou zavřené.“

  Stojí za to si povšimnout, jak Konstantin nazývá neděli: Ctihodný den slunce.

  O patnáct let později na Laodicejském církevním sněmu vyšel tento výnos:

  „Křesťané nemají judaizovat (napodobovat Židy) *a být nečinní v sobotu, ale v tento den mají pracovat. Avšak den Páně si mají zvlášť uctít jako křesťané a pokud možno nepracovat.“*

Výše uvedené důvody vedly k postupnému odchodu od soboty a k svěcení neděle. Nestalo se tak na základě textů Bible. Nebyl to Bůh, kdo by k tomu své následovníky vedl, ale byl to strach a vypočítavost. Otázka zní, zda na něco takového máme právo? Je možné jedno přikázání Desatera svévolně pozměnit? Odpověď není těžká. Po celou dobu historie zde vždy byli lidé, pro které sobota byla dnem bohoslužby, ve kterém společně uctívali Stvořitele.

JE MOŽNÉ JEDNO PŘIKÁZÁNÍ DESATERA SVÉVOLNĚ POZMĚNIT?

V Novém zákoně existuje osm textů, v nichž se mluví o „prvním dnu týdne“. Je významnou skutečností, že žádný biblický pisatel nenazývá neděli „dnem vzkříšení“, ale jednoduše ji označuje číslovkou, tedy bez jakéhokoli zvláštního významu. Dny v týdnu neměly jména, kromě pátku, kterému se říkalo Den přípravy, a soboty. Neděli říkali *první den po sobotě*, naše středa byla *čtvrtý den po sobotě*.

Jeden z těchto osmi textů říká, že Ježíš vstal z mrtvých první den v týdnu — Markovo evangelium, 16. kapitola, verš 9.

V souvislosti s příchodem žen k Ježíšovu hrobu jsou uvedeny čtyři texty: Matouš 28,1; Marek 16,2; Lukáš 24,1; Jan 20,1. Lukáš výslovně uvádí, že důvod, proč šly ženy k Ježíšovu hrobu v neděli, byl, že tento den nepovažovaly za svatý.

Jan 20. kapitola, verš 19 je šestý text a mluví o tom, že se Ježíš zjevil učedníkům prvního dne po sobotě, tedy první den v týdnu — v den svého vzkříšení. Učedníci nejsou shromážděni na oslavu vzkříšení (jak by to někteří lidé rádi viděli), vždyť ve zmrtvýchvstání Krista ještě ani

nevěřili. Za zavřenými dveřmi se shromáždili proto, že měli strach z vůdců židovského národa.

Sedmý je text v 1. listu Pavla do Korintu, v 16. kapitole, ve druhém verši. Téměř každý biblický slovník ho uvádí jako „důkaz“ svěcení neděle v prvotní církvi. Žel, že přání je otcem myšlenky. V textu Pavel říká, že křesťané mají dary uložit **„u sebe“** (řecky: *par heautó*). Křesťané tedy nebyli v tento den ve shromáždění, ale ve svých domovech. Je škoda, že některé překlady tendenčně vynechávají slova „u sebe“.

Skutky apoštolů, 20. kapitola, verš 7 je posledním textem pojednávajícím o prvním dnu týdne a jediným, který mluví o náboženském shromáždění. Je jasné, že setkání se odehrálo večer (Sk 20,7–8). Důvodem setkání bylo rozloučení s Pavlem, který měl odejít. Lukáš tento příběh uvádí proto, že Pavel vzkřísil mladého muže jménem Eutychos. Pokud autor textu používá židovské počítání času (nový den začíná večerním západem slunce), pak se shromáždění odehrálo v sobotu večer. Nedokazuje to nic o zachovávání neděle. Konalo-li se v neděli večer, těžko můžeme večerní pobožnost svolanou kvůli rozloučení s apoštolem považovat za důkaz pravidelné bohoslužby v neděli ráno. Žádný text neříká, že by se křesťané v neděli pravidelně scházeli.

Jelikož neexistuje biblická podpora pro tuto změnu, adventisté sedmého dne považují zachovávání neděle za vážnou odchylku od Bible. Sami sebe vnímají jako pokračovatele reformace a považují za nutné volat lidi k návratu k biblické praxi a k věrnosti biblickému učení.

utopie

AUTOR PROJEKTU: *Jindřich Černohorský / cernohorsky@hopetv.cz*

WEB UTOPIE PRO VÁS SPOLEČNĚ PŘIPRAVUJÍ:

AWR studio s.r.o.
Peroutkova 57, Praha 5, awr@awr.cz
www.awr.cz / www.hopetv.cz

Středisko korespondenčních kurzů
Newtonova 725/14, Ostrava 2
www.skk.cz / skk@casd.cz